

57 חמורה וטעונה צפון, ועל כן אין ללמוד הימנה למנחה שאינה כליל
58 ושייריה נאכלים לכהנים, שכיון שהיא קלה מעולה אפשר שלא
59 תצטרך צפון. ונמצא שאין צריך פסוק ללמד שקמיצה כשרה בכל
60 העזרה, ובהכרח שהפסוק 'וקמץ שמה' בא לומר שקמיצה פסולה
61 בהיכל, וחזרת הקושיא על רבי אלעזר שהכשיר בכך.
62 משיבה הגמרא: עדיין צריך הפסוק 'וקמץ משם' ללמד שקמיצה
63 כשרה בכל העזרה, משום שהיינו יכולים ללמוד מנחה **מחפאת**,
64 ששתייהן קדשי קדשים, וכשם שחטאת טעונה צפון בשחיתתה אף
65 מנחה תהא טעונה צפון בקמיצתה. דוחה הגמרא: לא יתכן שהיה
66 עולה בדעתנו ללמוד מחטאת, שהרי אפשר לפרוך **מה לחפאת**
67 שהיא חמורה **שכן מכפרת על חייבי בריתות**, תאמר במנחה שאינה
68 מכפרת עליהם, ולכך היא קלה ואינה צריכה צפון.

69 משיבה הגמרא: עדיין הייתי לומד מנחה **מאשם**, שהוא קדשי קדשים
70 וטעון צפון בשחיתתו, ואף מנחה תהא טעונה צפון בקמיצתה. דוחה
71 הגמרא: אף זאת יש לפרוך, משום **שמה לאשם שכן** הוא מן הקרבנות
72 שהם **מיני דמים**, תאמר במנחה הבאה מן הצומח שעל כן היא קלה
73 ממנו ואין ללמוד שצריכה צפון כמותו.

74 משיבה הגמרא: הייתי לומד מנחה **מבולחו** ו-מכל הקרבנות
75 האמורים יחד, שאף שפרכת שמכל קרבן לבדו אין ללמוד אליה
76 משום שיש בו פירכא, תוכל ללמוד מכולם יחד, שאף שעולה כליל
77 הלא חטאת אינה כליל, וכן אף שחטאת מכפרת על חייבי בריתות,
78 הלא אשם אינו מכפר על חייבי בריתות, הצד השווה בהם שהם קדשי
79 קדשים וטעונים צפון, אף אני אביא את המנחה שהיא קדשי קדשים
80 שתטען צפון. דוחה הגמרא: עדיין אפשר לפרוך, **מה לבולחו** ו-לכל
81 הקרבנות האמורים **שכן הם מיני דמים** ולכן הם חמורים וטעונים
82 צפון, ואין ללמוד מהם למנחה שאינה מיני דמים. ונמצא שאי אפשר
83 היה ללמוד מכאן שמנחה טעונה צפון, ומעתה אי אפשר לומר
84 שהלימוד 'וקמץ משם' בא לגופו, להכשיר את כל העזרה, ועל כרחך
85 שהוא בא לפסול את ההיכל והאולם לקמיצה, וקשה על רבי אלעזר.
86 הגמרא מסיקה שהלימוד 'וקמץ משם' נצרך להכשיר את כל העזרה
87 מטעם אחר. מתרצת הגמרא: **אלא הלימוד 'וקמץ משם ממקום**
88 **שרגלי הור עומדות' איצטרף** ו-**הוצרך להכשיר את כל העזרה**
89 לקמיצה מטעם אחר, משום **שקלא דעתך אמינא** – היה עולה
90 בדעתך לומר, שהזאיל ו**בתיב** (ויקרא ב ח) **ידבאת את המנחה אשר**
91 **יעשה מאלה לה' והקריבה אל הפה והנישה אל המזבח** וכן כתוב
92 (ויקרא ו ח) **והקריב ממנו בקומצו מסלת המנחה ומשמנה**, וממה
93 שסמכה התורה הגשה וקמיצה זו לזו יש ללמוד קמיצה מהגשה
94 ולומר, **מה הנישה נעשית בקרן מערבית דרומית של המזבח, אף**
95 **קמיצה תהיה נעשית בקרן מערבית דרומית של המזבח**, ולא תהיה
96 כשרה בכל העזרה, **קא משמע לן** – משמיעתנו התורה 'וקמץ משם',
97 ממקום שרגלי הור עומדות, והיינו שהקמיצה נעשית גם בעזרת
98 ישראל וכל שכן בשאר העזרה ובהיכל, וכדברי רבי אלעזר.

99 הגמרא מביאה דין אודות מקום שחיתת השלמים: **אמר רבי יוחנן,**
100 **שלמים ששחטן בהיכל כשרים, שנאמר** (ויקרא ג א) **ושחטו (אותו)**
101 **פתח אהל מועד** וזההיכל שבמקדש הוא כנגד אהל מועד שבמשכן,
102 וכיון שתלתה התורה את הכשר העזרה לשחיטת השלמים, בכך
103 שהיא בפתח ההיכל, מוכח שהעזרה טפילה להיכל, ומעתה יש לומר
104 **שלא יהא מפל חמור מן העיקר**, ואם שחיתתם כשרה בעזרה כל
105 שכן שכשרה בהיכל.

106 הגמרא מביאה משא ומתן בדין זה: **מיתבי** – הקשו בני הישיבה על
107 דברי רבי יוחנן, שנינו בברייתא, **רבי יוחנן בן בתיירה אומר, מנין**
108 **שאם הקיפו עובדי כוכבים את כל העזרה והם יורים לתוכה חיצים**
109 **ואבני בליסטראות עד שאי אפשר לשהות שם, שהיכלנים נגנזין**
110 **לשם** ו-**להיכלן ואוכלין שם קדשי קדשים** אף שהיכלנים נגנזין
111 בעזרה, **תלמוד לומר** – מלמדנו הכתוב (במדבר יח ט) **כל קרבנם לכל**
112 **מנחתם ולכל חטאתם ולכל אשם וגו' בקדש הקדשים תאכלנו**,
113 ומשמע שהכוונה להיכל. ולפי סברת רבי יוחנן קשה, **אמאי** – מדוע
114 הוצרכנו לפסוק זה, **נימא** – נלמד זאת ממה שנאמר (ויקרא ט ו) לגבי

1 **אמר רמי בר חמא, כל בבשי כבשים**, כלומר כל הכבשים הגדולים
2 והקטנים שהיו שם, היתה מידת שיפוען **שלש אמות** אורך **לאמה**
3 גובה, והיינו שכל שלוש אמות גבה הכבש באמה נוספת, **הוין**
4 **מכבשו של מופת**, והוא הכבש הגדול, **שהיה בו אורך של שלש**
5 **אמות ומחצה ואצבע ושלש אצבע בוכרותא** ו-**ברוח האגודל**,
6 על כל אמה שגבה, שאם תחלק שלושים ושתיים אמה בתשע אמות
7 גובה גג המזבח והיינו כל המזבח עד הקרנות ולא עד בכלל, תעלה
8 בידך המידה האמורה. וטעם השינוי במידת שיפועו של כבש זה
9 משאר כבשים, משום שהיה הכבש חלק, ועולים עליו עם אברי
10 הקרבנות שהם כבדים, וכדי שיהיה נח לעלות, הקפידו שלא יהיה
11 שיפועו גדול.

משנה

12 כהמשך לפרק הקודם המלמד 'איזהו מקומן של זבחים', מלמדת
13 משנה זו איזהו מקומן של מנחות. **מנחות היו נקמצות בכל מקום**
14 **בעזרה, ונאכלות לפני מן הקלעים**, כלומר בעזרה, **לזכרי בהונה**
15 **(לכהנים זכרים)**, **בכל מאכל**, וזמן אכילתן הוא **ליום ההקרבה**
16 **ולילה שלאחריו עד הצות הלילה**.

גמרא

17 שנינו במשנה שמנחות נקמצות בכל מקום בעזרה. הגמרא מוסיפה
18 שקמיצה כשרה גם בהיכל: **אמר רבי אלעזר, מנחה שנקמצה**
19 **בהיכל כשרה, שכן מצינו בסילוק בזיבין** ו-**נטילת בויכי הלבונה**
20 מהשולחן על מנת להקטירם במזבח החיצון, שעבודה זו נחשבת
21 כקמיצה במנחה, והיתה נעשית בהיכל, ויש ללמוד מכך שאף
22 הקמיצה כשרה שם.

23 הגמרא מביאה קושיא על רבי אלעזר: **מתיב** ו-**מקשה רבי ירמיה,**
24 שנינו בברייתא, נאמר בפסוק (ויקרא ב א) **אודות הבאת המנחה,**
25 **והביאה אל בני אהרן הכהנים וקמץ משם מלא קמצו**, ויש לדרוש
26 מתיבת 'משם', שקומץ הכהן **ממקום שרגלי הור עומדות**, שהרי
27 תיבת 'משם' חזרת על 'והביאה' האמור בתחילת הפסוק, והיינו
28 ישראל מביאה את המנחה, ודרשת הברייתא שכוונת התורה לומר
29 שקומץ ממקום שמביא הור את המנחה, וכיון שאין הור רשאי להכנס
30 לאולם ולהיכל, יש ללמוד מכך שאין הקמיצה כשרה שם. **בן בתיירה**
31 **אומר, תיבה זו נדרשת לדין אחר, מנין שאם קמץ הכהן ביד שמאל,**
32 **שיתוריד את מה שקמץ לתוך הכלי ויחזור ויקמץ ביד ימין**, ואין
33 אומרים שכבר נפסלה המנחה במה שקמיצה בשמאל, **תלמוד לומר**
34 – מלמדנו הכתוב 'וקמץ משם', שקומץ ממקום **שקמץ כפר**, והיינו
35 שאם קמץ באופן פסול, יכול לחזור ולקמץ. וקשה שמדברי תנא
36 קמא יש ללמוד שאין קומצים בהיכל, ושלא כפי שאמר רבי אלעזר.

37 הגמרא מביאה תירוץ לקושיא זו. אומרת הגמרא: **איכא דאמרי הוא**
38 **מתיב לה והוא מפרק לה** – יש שאמרו שרבי ירמיה הוא שהקשה
39 מן הברייתא, וכאמור, והוא גם שתייר את התירוץ דלהלן, **איכא**
40 **דאמרי** – ויש שאמרו שתייר זה **אמר** היה **רבי עקיבא לרבי ירמיה**
41 **בר תחליפא, אסברא לך לא נצרכא** – לא הוצרך הלימוד 'וקמץ
42 משם' כדי לדייק ולומר שאין לקמץ באולם ובהיכל, **אלא** לגופו הוא
43 נצרך, **להכשיר את כל העזרה בולה לקמיצה**, שלולי הפסוק **שקלא**
44 **דעתך אמינא** – היה עולה על דעתך לומר שהזאיל ועולה היא **קדשי**
45 **קדשים** ואף **מנחה** היא **קדשי קדשים**, יש ללמוד זו מזו בבנין אב
46 ולומר, **מה עולה מעונה צפון בשחיתתה**, שאינה כשרה אלא בחלק
47 העזרה שמצפון למזבח, **אף מנחה תהיה מעונה בצפון** בקמיצתה,
48 ואין להכשיר קמיצה בשאר העזרה, ולכך בא לימוד זה, לומר שגם
49 המקום שרגלי הור עומדות, ודהיינו עזרת ישראל) כשר לקמיצה, וכל
50 שכן שאר העזרה וההיכל.

51 הגמרא דנה באפשרות ללמוד מנחה מעולה. שואלת הגמרא: כיצד
52 היה אפשר ללמוד מנחה מעולה, הלא יש לפרוך ולומר, **מה לעולה**
53 **שכן היא קריבה כליל**, שכל בשרה קרב על המזבח, ולפיכך היא

1 מנחה וְהַנּוֹתֵרֶת מִמֶּנָּה יֹאכְלוּ אֶהָרֶן וּבְנָיו וּגו' בַּחֲצֵר אֶהֱל מוֹעֵד
 2 יֹאכְלוּהָ, וְלֹא יִהְיֶה חֹצֵר אֶהֱל מוֹעֵד שֶׁהוּא טָפֵל חָמוּר מִן אֶהֱל מוֹעֵד
 3 עֲצָמוֹ שֶׁהוּא הָעֵיֶקֶר, שֶׁאִם אִפְשָׁר לֹאכּוֹל בְּעִזְרָה וּבְחֹצֵר כֹּל שֶׁכֵּן
 4 שֶׁאִפְשָׁר לֹאכּוֹל בִּאֶהֱל מוֹעֵד וּבְהִיכֵל, אֲלֹא בְּהִכְרַח שֶׁאֵין לְלִמּוּד
 5 דִּינִים מִהֶעֱזָרָה לְהִיכֵל מִחֻמַּת סְבֵרָא זֶה שֶׁלֹּא יִהְיֶה טָפֵל חָמוּר מִן
 6 הָעֵיֶקֶר, וּבְדוּמָה לִכְךָ אֵין לְהוֹכִיחַ שֶׁשְּׁחִיטַת שְׁלָמִים כְּשֶׁרָה בְּהִיכֵל
 7 מִשּׁוּם סְבֵרָא זֶה, וְקִשָּׁה עַל רַבִּי יוֹחָנָן שֶׁהוֹכִיחַ כֵּן.
 8 מִתְרַצֵּת הַגְּמָרָא: הֵכִי הִשְׁתָּא – וְכִי כֵךְ סְבֵרַת לּוֹמֵר, הֲלֹא יֵשׁ לְחֻלְק
 9 בֵּין הַדְּבָרִים, שֶׁהֵתָם – שֶׁם לְגַבֵּי שְׁחִיטַת שְׁלָמִים, עֲבוּדָה הִיא, כִּיּוֹן
 10 דְּמִכּוּבַד הַדְּבַר שֶׁאָדָם עוֹבֵד בְּמָקוֹם רַבּוֹ עַל כֵּן אֲמָרִינָן וְאוֹמְרִים
 11 אֲנִין סְבֵרָא זֶה שֶׁלֹּא יִהְיֶה טָפֵל חָמוּר מִן הָעֵיֶקֶר, וְאִם הוּא שׁוֹחֵט
 12 בְּעִזְרָה כֹּל שֶׁכֵּן שֶׁהוּא יֹכּוֹל לְשַׁחֹט בְּהִיכֵל, שֶׁנֶּחֱשַׁב יוֹתֵר מִמֶּנּוּ שֶׁל
 13 הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא, אִוֹלָם לְגַבֵּי אֲכִילָה שֶׁל קֹדֶשִׁי קֹדָשִׁים, כִּיּוֹן דְּאֵין זֶה
 14 מִמִּידַת דֶּרֶךְ אֶרֶץ שִׁיחִיָּה אָדָם אוֹכֵל בְּמָקוֹם רַבּוֹ, עַל כֵּן לְעִנּוּן זֶה,
 15 אֵת הַסְּבֵרָא שֶׁלֹּא יִהְיֶה טָפֵל חָמוּר מִן הָעֵיֶקֶר לֹא אֲמָרִינָן וְאֵין
 16 אוֹמְרִים, שֶׁאֲדַרְבֵּה אֲכִילָה בְּמָקוֹם מִקּוֹדֶשׁ נֶחֱשַׁבַת 'קוּלָא', וּבִזְוָה
 17 הַסְּבֵרָא נוֹתֵנַת שְׁבִטְפֵל נֶקֶל וְלֹא בְּעֵיֶקֶר, וְאֵין לְלִמּוּד מִכֵּךְ שֶׁאוֹכְלִים
 18 בְּעִזְרָה, שִׁיחִיָּה מוֹתֵר לֹאכּוֹל גַּם בְּהִיכֵל הַחָמוּר מִמֶּנָּה, וְלִכֵּן הוֹצֵרֶךְ
 19 רַבִּי יוֹחָנָן בֵּן בְּתִירָה לְדֵרוּשׁ אֵת הֵיתֵר הָאֲכִילָה בְּהִיכֵל מִפְּסוּק מִיּוֹחַד,
 20 וְאֵין מִדְּבָרָיו סְתִירָה לְרַבִּי יוֹחָנָן שֶׁאֵמַר סְבֵרָא זֶה לְגַבֵּי שְׁחִיטָה.

משנה

21 משנתינו עוסקת במקום עשייתה של חטאת העוף, ואגב כך נתבאר
 22 גם אלו עבודות נעשות בקרן הדרומית מערבית של המזבח בחציה
 23 העליון ובחציה התחתון, וכן נתבאר אופן העלייה אל המזבח
 24

והירידה ממנו.

25 מקום עשיית חטאת העוף: חטאת העוף היתה נעשית על קרן
 26 הדרומית מערבית של המזבח, ובכל מקום היתה כשירה אלא זה
 27 היתה מקומה.
 28

29 אגב הזכרת קרן דרומית מערבית, מפרטת המשנה את כל העבודות
 30 שהיו נעשות בה: ושלשה דברים היתה אותה קרן, דהיינו קרן
 31 דרומית מערבית, משמשת מלמטה, בחציה התחתון, ושלשה דברים
 32 היתה משמשת מלמעלה, בחציה העליון.

33 מלמטה היתה הקרן משמשת לשלושת אלו: א. הזאת חטאת העוף,
 34 כאמור בתחילת המשנה. ב. וכן להנשואת המנחות קודם קמיצתן. ג.
 35 וכן שימשה אותה קרן למקום נתינת שירי הדם של קרבן חטאת
 36 שנעשה בחוץ. שלוש אלו נעשו על ידי הכהן בהיותו עומד על רצפת
 37 העזרה בסמוך לקרן זו.

38 ומלמעלה היתה הקרן משמשת לשלושת אלו: א. ניסוך היין. ב. וכן
 39 ניסוך המים בחג הסוכות. ג. וכן להקרבת עולת העוף, כשהיא רפה
 40 – כשיש קרבנות רבים כיוצא בה בצד מזרח. שעיקר מקומה הוא
 41 בקרן מזרחית דרומית, על הסובב, אולם כאשר עומדים באותו מקום
 42 כהנים רבים העוסקים בעשיית עולות עוף אחרות שהובאו באותה
 43 עת, נעשית העולה בקרן זו. שלושת אלו נעשו על ידי הכהן בעלותו
 44 על המזבח ובעומדו שם סמוך לקרן.

45 המשנה מבארת את אופן העלייה למזבח והירידה ממנו, והשינוי
 46 שהיה בשלושת אלו הנעשים בחציה העליון של הקרן: כל העולין
 47 למזבח עולין דרך ימין, שכשהם עולים לראש המזבח פונים לצד
 48 ימין אל קרן דרומית מזרחית, וכמבואר לעיל (סב) שלעולם יש לפנות
 49 במזבח לצד ימין,

49 מקום שאֵתָה מוצא שְׁנֵי מַקְרָאוֹת בענין אחד האומרים דברים
 50 שונים, אֶחָד מהם מְקַיֵּים את דברי עֲצָמוֹ וּמְקַיֵּים גם את דברי חֲבִירוֹ,
 51 וְאֶחָד מְקַיֵּים את דברי עֲצָמוֹ וּמְכַבֵּל את דברי חֲבִירוֹ, מְנִיחִין
 52 (-עוזבים) את דברי זה שְׁמַקְיֵים את דברי עֲצָמוֹ וּמְכַבֵּל את דברי
 53 חֲבִירוֹ, וְתוֹפְשִׁין אֶת שְׁמַקְיֵים את דברי עֲצָמוֹ וּמְקַיֵּים גם את דברי
 54 חֲבִירוֹ, לפי שבכך יתקיימו שניהם. וכן יש לנהוג כאן, שישנם שני
 55 מקראות, האחד אומר שיש להגישא לפני ה' והאחר אומר שיש
 56 להגישא בדרום, שִׁבְשָׁאתָה אֹמֵר לקיים את הכתוב 'אֵל פְּנֵי ה'
 57 ולהגישא פְּמַעְרָב, הֵיכָן קְיָיְמָתָה גם את המקרא השני בו נאמר שיש
 58 להגישא 'אֵל פְּנֵי הַמְזוֹבָח', שהלא אין המערב נחשב פני המזבח, ועל
 59 כן לא תוכל להגישא שם, ולעומת זאת בְּשָׁאתָה אֹמֵר לקיים את
 60 הכתוב 'אֵל פְּנֵי הַמְזוֹבָח' ולהגישא בְּדָרוֹם, קְיָיְמָתָה גם את המקרא
 61 האחר בו נאמר שיש להגישא 'לְפָנֵי ה' (בְּדָרוֹם), ועל כן עליך
 62 להגישא בדרומה של קרן, שבכך יתקיימו שני המקראות.
 63 הגמרא מבררת את כוונת רבי אליעזר. שואלת הגמרא: הֵיכָן בהגשה
 64 בדרום המזבח קְיָיְמָתָה גם את המקרא האומר להגיש את המנחה
 65 'לפני ה' שלכאורה הכוונה היא להגישא במערב המזבח.
 66 משיבה הגמרא: אֹמֵר רַב אֲשֵׁי, קָסַבְרָה הָאֵי תַנָּא שְׁבוּלִיה מוֹבַח
 67 בְּצִפּוֹן קָאֵי - שכל המזבח היה עומד בצידה הצפוני של העזרה,
 68 ונמצא שדרומו הוא מול פתח ההיכל, ועל כן בהגשה בדרום המזבח
 69 היא גם 'אל פני המזבח', שהרי פניו ביצד זה, וכאמור, וגם 'לפני ה'',
 70 שהרי מקום זה הוא מול פתחו של ההיכל.
 71 שנינו במשנה אודות חטאת העוף שהיא נעשית על קרן דרומית
 72 מערבית, בְּכָל מְקוֹם הֵיחָה בְּשִׁירָה [ובו'] אלא זה היה מקומה.
 73 הגמרא מבארת את המשנה. שואלת הגמרא: מָאי קָאָמַר - מהי
 74 כוונת המשנה, הלא אם בכל מקום היא כשירה מדוע היה מקומה
 75 דווקא כאן, בקרן דרומית מערבית.
 76 משיבה הגמרא: אֹמֵר רַב אֲשֵׁי, הֵכִי קָאָמַר, בְּכָל מְקוֹם הֵיחָה
 77 בְּשִׁירָה החטאת לְמַלְיקָתָה, שאפשר למולקה בכל מקום, גם בחצוי
 78 העליון של המזבח וכן לא רק בקרן דרומית מערבית, אֲלֵא זֶה
 79 וקרן מערבית דרומית מוצאי המזבח ולמטהו הֵיחָה מְקוֹמָה
 80 לְהוֹאֲתָה, שהפסוקים שמהם למדים שעשייתה בחצוי התחתון של
 81 המזבח ועל קרן דרומית מערבית דווקא, לא נאמרו במליקה, אלא
 82 בהזאה.
 83 הגמרא מביאה ברייתא בה נאמר כן. אומרת הגמרא: נמצא אם כן
 84 שְׁתַּנְיָא לְהָא דְתַנּוּ רַבִּין - ששנינו במשנה את הדין המבואר
 85 בברייתא, מְלַקָּה לחטאת העוף בְּכָל מְקוֹם בְּמִזְבֵּחַ, בין למעלה ובין
 86 למטה, ועל כל קרן, בְּשִׁירָה, שאין קביעות מקום למליקה. הֵיחָה את
 87 דְמָה של החטאת בְּכָל מְקוֹם, בְּשִׁירָה. הֵיחָה את דמה וְלֹא מִיָּצֵא
 88 אותו, בְּשִׁירָה, וּבְלִבְדָּ שִׁיתָן (-שיזה) מְחוּטָה הַסִּיקְרָא וּלְמַטָּה מִדָּם
 89 הַנֶּפֶשׁ. ונמצא שמבואר בברייתא את הדין שפירש רב אשי במשנה,
 90 שהמליקה כשירה בכל מקום.
 91 הגמרא מבררת את דברי הברייתא. שואלת הגמרא: מָאי קָאָמַר -
 92 מהי כוונת הברייתא, הלא דבריה סותרים את עצמם, שמתחילה
 93 נאמר שההזאה כשירה בכל מקום, ושוב נאמר שצריך שיתן מחציה
 94 ולמטה מדם הנפש.
 95 משיבה הגמרא: הֵכִי קָאָמַר - כך יש לתקן בדבריה, מְלַקָּה לחטאת
 96 העוף בְּכָל מְקוֹם בְּמִזְבֵּחַ, בְּשִׁירָה. מִיָּצֵא דְמָה בְּכָל מְקוֹם בְּמִזְבֵּחַ,
 97 בְּשִׁירָה,

1 וּמְקַיֵּיִן את המזבח בהליכתם סביבו, שאילו ישוּבו לאחוריהם נמצא
 2 שהם מהלכים דרך שמאל, וְבִסוּיִם הקפתם יוֹרְדִין דֶּרֶךְ שְׁמַאל של
 3 הכבש. חוּץ מִן הַעוֹלָה למזבח לְשֵׁם עֲשִׂיתָ שְׁלֹשָׁה דברים אֵלּוּ, ניסוך
 4 היין, ניסוך המים והקרבנות עולת העוף, שלא היו עולים דרך ימין
 5 ומקיפים עד שמגיעים לקרן דרומית מערבית שבה מקום עשייתם,
 6 אלא שָׁהִיו עוֹלִין יוֹרְדִין עַל הַעֶקֶב - שהיו הולכים וחוזרים על
 7 עקבותיהם מבלי להקיף, דהיינו שהיו עולים בכבש ופונים מיד
 8 לשמאל, ואחר שעשו מה שהוצרכו לעשות שבים לאחוריהם
 9 יורדים, ואינם ממשיכים להקיף את המזבח דרך שמאל.

גמרא

10 שנינו במשנה שחטאת העוף היתה נעשית על קרן דרומית מערבית.
 11 הגמרא מביאה את המקור לדין זה. מבררת הגמרא: מָנָא הֵי מִלֵּי
 12 - מנין למדנו דברים אלו, אֹמֵר רַבִּי הוֹשִׁיעַ, אֹמֵר קָרָא - נאמר
 13 בפסוק לגבי מנחת חוטא הבאה בקרבן עולה יורד (ויקרא ה יא) 'לֹא
 14 יֵשִׁים עָלֶיהָ שֶׁמֶן וְלֹא יִתֵּן עָלֶיהָ לְבוֹנָה כִּי חֲטָאת הִיא', למדנו
 15 שִׁחֲטָאת קָרוּיָה מְנַחָה, שכוונת הכתוב היא גם זו שהחטאת בה הוא
 16 מחוייב נהפכה בדלי דלות להיות למנחה, וכן למדנו שִׁמְנָתָה קָרוּיָה
 17 חֲטָאת, וכמפורש בכתוב שהמנחה היא חטאת, והרי זה בא ללמד
 18 מחטאת למנחה וממנחה לחטאת. מחטאת למנחה כיצד, מֵה חֲטָאת
 19 בהמה טְעוּנָה (-צריכה) צד צִפּוֹן בעשייתה, שהיא נעשית בצפון
 20 העזרה, אֵף מְנַחָה טְעוּנָה צִפּוֹן בעשייתה. והלימוד ממנחה לחטאת
 21 כיצד, מֵה מְנַחָה מוגשת למזבח בְּקָרְן מַעֲרִבִית דְרוּמִית, וכמו
 22 שיתבאר להלן, אֵף חֲטָאת העוף נעשית בְּקָרְן מַעֲרִבִית דְרוּמִית,
 23 ועיקר עשייתה היא הזאת דמה, ומכאן המקור לדין המשנה שהזאת
 24 דם חטאת העוף נעשית על קרן דרומית מערבית.
 25 הגמרא מבארת מנין נלמד דין זה בהגשה עצמה. מבררת הגמרא:
 26 וּמְנַחָה גּוֹפָה (-עצמה) מְנַלֵּן שהגשתה נעשית בקרן דרומית מערבית,
 27 דְתַנְיָא, נאמר בתורה בפרשת מנחה (ויקרא ו ט) 'זֹאת תורת המנחה
 28 הקרב אתה בני אהרן לפני ה' אֵל פְּנֵי הַמְזוֹבָח, ולמדנו שיש להקריב
 29 [להגיש] את המנחה לפני ה', כלומר שתגע במזבח, ונאמר בפסוק
 30 שמקום ההגשה הוא 'לפני ה' ואל פני המזבח'. ויש לדרוש זאת כך,
 31 נאמר שיש להגישא 'לְפָנֵי ה'', יְבֹול הייתי לומר שהכוונה היא
 32 שיגישא למזבח צֶדַע מַעֲרָב, שמקום זה הוא לפני ה' כיון שהוא פונה
 33 אל ההיכל וקודש הקדשים, תְּלַמּוּד לֹמֵר 'אֵל פְּנֵי הַמְזוֹבָח', ופני
 34 המזבח הוא הדרום ששם עומד הכבש לעלות עליו אל המזבח,
 35 ונמצא שיש להגישא בדרום המזבח. וְאֵי - אם נאמר שיגישא 'אֵל
 36 פְּנֵי הַמְזוֹבָח', יְבֹול הייתי לומר שיגישא בְּדָרוֹם המזבח, תְּלַמּוּד לֹמֵר
 37 'לְפָנֵי ה'', והיינו במערב כאמור, הָא בִּיצַד יתקיימו שני המקראות
 38 שמגישא במערב ושמגישא בדרום, מְנִישָׁה בְּקָרְן מַעֲרִבִית דְרוּמִית,
 39 כְּנִגְדַּ חוּדָה (-זויתת) שֶׁל קָרְן, ונמצא שההגשה נעשתה גם 'לפני ה'
 40 במערב, וגם 'אל פני המזבח' בדרום, וְדִין בכך, שאין צריך יותר מזה.
 41 ומכיון שלמדנו שהגשת מנחה בקרן דרומית מערבית, שוב אפשר
 42 ללמוד חטאת העוף ממנה, בלימוד האמור לעיל, שאף היא נעשית
 43 בקרן זו.

44 הברייתא מביאה דעה אחרת במקום הגשת מנחה: רַבִּי אֶלְיעִזֵּר
 45 אֹמֵר, יְבֹול הייתי לומר שמפני שהזכיר הפסוק גם מערב וגם דרום
 46 על כן יוכל לעשות כרצונו ויִגִּישָׁה לְמַעֲרָבָה שֶׁל קָרְן או לְדְרוּמָה
 47 שֶׁל קָרְן כפי שיחפוץ, אין זה כך, לפי שאֲמַרְתָּ (-עליך לומר) שְׁכָל